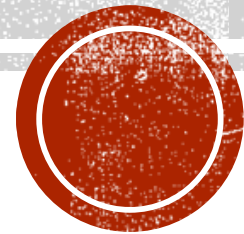

ТЕМА 1.

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИЦІ

1. Митна політика України

2. Митні органи України

3. Тарифне та нетарифне регулювання в митному праві

4. Митні платежі

5. Митний кодекс України: структура та основні положення

1. Митна політика України

Митною політикою є складова внутрішньої та зовнішньої політики держави, комплекс заходів, здійснюваних із метою забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю і регулювання товарообміну на митній території, участі в реалізації торгово-політичних завдань внутрішнього ринку, стимулювання розвитку національної економіки.

Митна політика в цілому належить до найважливіших проявів суверенітету держави, що зумовлює особливу увагу до них з боку законодавчої та виконавчої влади при формуванні міжнародно-правової позиції та вирішенні внутрішніх проблем держави

Україна визначає і проводить єдину митну політику,
спрямованого на прискорення товарообігу,
стимулювання розвитку національної економіки, захист
внутрішнього ринку та власного виробника, а також на
розвиток митної справи, відповідно до загальновизнаних
міжнародних норм.

Основні напрями митної політики України:

- 1) структура системи органів державного регулювання митної справи;
- 2) розміри мит та умов митного обкладання;
- 3) вільні митні зони та митні режими на території України;
- 4) перелік товарів, експорт, імпорт та транзит яких через територію України забороняється

За визначенням ст. 2 Митного кодексу України **МИТНОЮ ПОЛІТИКОЮ** є система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі

2. Митні органи України

Державна митна служба України є центральним органом державної виконавчої влади, підвідомчим Кабінету Міністрів України.

Служба організовує здійснення митної політики, забезпечує ефективне функціонування митної системи.

ДМСУ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, постановами Верховної Ради України, указами та розпорядженнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України

Кабінетом Міністрів України здійснюються:

- 1) забезпечення здійснення митної політики України відповідно до законів України;
- 2) установлення розмірів митних зборів і плати за митні процедури;
- 3) координація діяльності міністерств, державних комітетів та відомств України з питань митної справи;
- 4) проведення переговорів та укладення міжнародних договорів України з митних питань у випадках, передбачених законами України;
- 5) подання на розгляд Верховної Ради України пропозицій щодо системи митних органів України

До складу Державної митної служби України входять:

Центральний апарат ДМСУ,

спеціалізовані установи та

митниці.

3. Тарифне та нетарифне регулювання в митному праві

Функції тарифного регулювання в Україні виконує мито,
яке є найважливішим інструментом зовнішньоторгової
політики держави, що використовується з метою обмеження
ввезення іноземних товарів, захисту та заохочення розвитку
вітчизняного виробництва, стимулювання вивезення
національних товарів

*Введення мита може мати декілька цілей, серед яких
фіскальні, економічні та політичні.*

На відміну від інших податків, стягнення мита здійснюється не тільки і не стільки з фіскальною метою (формування дохідної частини бюджету), скільки спрямоване в основному на формування раціональної структури експорту й імпорту в умовах відсутності прямого втручання держави до цієї сфери.

Метою введення мита може бути здійснення економічного тиску на відповідні держави або створення режиму найбільшого сприяння за політичними мотивами

В економічно розвинених країнах найбільш розповсюдженим є мито, що стягується з товарів, ввезених до країни, тобто регулюванню підлягає тільки імпорт.

Експорт товарів регулюється, як правило, лише в країнах з невисоким рівнем економічного розвитку

Мито – це непрямий податок, що стягується з товарів (інших предметів), які переміщуються через митний кордон, тобто ввозяться, вивозяться або проходять транзитом, і який включається до ціни товарів та сплачується за рахунок кінцевого споживача

Розміри ставок та види мита в Україні встановлюються відповідно до *Митного тарифу України*, визначеного Законом України "Про Єдиний митний тариф України" та міжнародними договорами.

***Митний тариф України* – це систематизований звід ставок мита, якими обкладаються товари, які ввозять до митної території України**

Ставки митного тарифу України є єдиними для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності та територіального розташування, за винятком випадків, передбачених законами України та її міжнародними договорами.

Митний тариф затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Ввізне мито – це мито, яке стягується митницями при надходженні іноземних товарів на внутрішній ринок.

Вивізне мито – це мито, яке нараховується на товари та інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України. Воно застосовується в деяких країнах і встановлюється на певний строк, як правило, в разі нестачі сировини в країні.

Види мита за способом нарахування

- 1) *Адвалерне мито* – це мито, яке нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, що обкладаються МИТОМ.
- 2) *Специфічне мито* – це мито, яке нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів та інших предметів, що обкладаються МИТОМ.
- 3) *Комбіноване мито* – це мито, що поєднує особливості адвалерного і специфічного митного обкладення.

Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, адміністративні за своєю основою, припускають, насамперед, наявність оперативної й достовірної інформації щодо стану зовнішньої торгівлі.

Обґрунтування і гнучке використання інструмента нетарифних методів регулювання, а також даних митної статистики *дозволяють визначити і встановити торговий баланс та фіскальні цілі держави.*

Найбільш жорсткий *кількісний захід нетарифного характеру*, який взагалі виключає звичайний комерційний імпорт товарів певних категорій, це **ембарго**.

Цей засіб зустрічається в практиці майже всіх країн. Часто ембарго вводится з політичних мотивів, але в більшості випадків застосовується як останній з заходів з метою *економії валюти або захисту вітчизняної промисловості*.

До найбільш розповсюджених інструментів нетарифного адміністративного регулювання зовнішньоекономічної діяльності відносяться **ліцензії та квоти.**

Ліцензування та квотування експорту й імпорту застосовується виходячи з загальнодержавних цілей:

- збільшення зовнішньої заборгованості країни;
- порушення рівноваги за окремими товарами на внутрішніх ринках;
- необхідності забезпечення визначених пропорцій між імпортною і вітчизняною продукцією;
- у відповідь на дискримінаційні дії інших держав;
- відповідно до міжнародних угод.

Одним зі специфічних методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є **сертифікація товару**.

Сертифікація відповідності являє собою дію, що засвідчує за допомогою сертифіката відповідності або знака відповідності, що виробили чи послуги відповідають стандартам або іншій науково-технічній документації.

4. Митні платежі

Митні платежі бувають двох видів – **мито та митні збори.**

Митні збори – це додаткові збори, які стягуються з товарів, що ввозяться (вивозяться), за специфічні умови поставок та інші послуги, які надаються митницею (оформлення транспортних засобів, зберігання товарів під відповідальністю митниці та ін.)

Ст. 76 Митного кодексу України передбачено **справляння митних зборів за** митне оформлення транспортних засобів (у тому числі транспортних засобів індивідуального користування), товарів, спадщини, речей, які переміщуються через митний кордон України (в тому числі у міжнародних поштових відправленнях та вантажем), та інших предметів, а також за перебування їх під митним контролем.

За митне оформлення товарів та інших предметів у зонах митного контролю на територіях і в приміщеннях підприємств, що зберігають такі товари та інші предмети, чи поза робочим часом, установленим для митниці, і за зберігання товарів та інших предметів під відповідальністю митниці у випадках, коли передача їх на зберігання митниці необов'язкова, також справляються митні збори.

Товари, що ввозяться в Україну обкладаються **акцизним збором** за ставками згідно з чинним законодавством.

Акцизний збір сплачується платниками податку одночасно зі сплатою мита та митних зборів.

Перерахування відповідних сум коштів на спеціальний рахунок митного органу здійснюється платником податку або особою, уповноваженою на декларування на підставі договору. Акцизний збір справляється в національній валюті.

Товари, за які не був сплачений акцизний збір, митному оформленні не підлягають, крім випадків, коли вони відповідно до актів законодавства звільняються від обкладення цим збором.

Товари, які ввозяться (пересилаються) в Україну, оподатковується **податком на додану вартість** за ставкою, установленною Законом України "Про податок на додану вартість".

ПДВ становить 20 % від бази оподаткування, що обчислюється згідно зі статтею 4 Закону України "Про податок на додану вартість".

Об'єктом оподаткування ПДВ є операції з ввезення (пересилання) товарів на митну територію України та отримання робіт (послуг), що надаються нерезидентами для їх використання (споживання) на митній території України, у тому числі операції з увезення (пересилання) майна за договором оренди (лізингу), застави та іпотеки.

ПДВ сплачується платниками податку – особами, які ввозять (пересилають) товари на митну територію України одночасно зі сплатою мита та митних зборів (на момент оформлення ВМД)

Товари за які не був сплачений ПДВ, митному оформленню не підлягають, крім випадків коли вони підлягають звільненню від обкладення цим податком.

Контроль за правильністю нарахування і своєчасністю сплати ПДВ при митному оформленні товарів, що імпортуються в Україну, *здійснюється митними органами.*

5. Митний кодекс України: структура та основні положення

Основне навантаження регулювання митних відносин припадає на **Митний Кодекс України (МКУ)**, як кодифіковане зібрання найбільш важливих норм митного права.

Чинний Митний Кодекс України прийнято 13 березня 2012 року.

Структурно МКУ складається з 21 розділу, що розбиті на 83 глави і 590 статей.

Кодекс побудований за принципом максимальної прямої дії.

Він передбачає прийняття мінімальної кількості постанов
Кабінету Міністрів України та наказів міністерств

Велику увагу приділено використанню сучасних електронних систем і технологій, які дають змогу скоротити час проходження товарів через митницю, мінімізувати суб'єктивний вплив на прийняття рішень та зменшити кількість бюрократичних процедур.

На сьогодні будь-який суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, який придбав (отримав) посилений сертифікат ключа електронного цифрового підпису, може декларувати товари з використанням електронних митних декларацій.

Електронне декларування дозволено всім підприємцям без жодних обмежень та в усіх митних режимах.

*Кодексом визначено вичерпний перелік документів,
потрібних митниці для митного оформлення.*

Кодекс запроваджує в Україні *спеціальні спрощені митні процедури* для добросовісних підприємців, які тривалий час працюють на ринку, не мають заборгованостей, не вчиняють суттєвих правопорушень, мають кваліфікований персонал. Вони зможуть набути статусу уповноваженого оператора економічної діяльності

У Кодексі приділено особливу увагу питанню ***визначення митної вартості:***

- визначено вичерпний перелік документів, які митниця має право отримати від підприємця;
- передбачено переважне використання основного методу визначення митної вартості – за ціною угоди;
- чітко регламентовано перехід на інші методи.

Встановлено *жорсткі часові обмеження* на вивчення посадовими особами митниць поданих документів і прийняття відповідних рішень.

Підприємців *звільнено від відповідальності за допущені ними ненавмисні помилки*, передбачено врегулювання питань порушення митних правил на основі компромісу.

Окреслено *права підприємців у частині оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів і їхніх посадових осіб.*

Кодексом передбачено правило, за яким *шкода, завдана підприємству неправомірними діями посадових осіб митного органу під час перевірки, відшкодовується за рахунок коштів державного бюджету* в порядку, встановленому законом.

Митний кодекс України дав змогу **вирішити два блоки взаємопов'язаних питань:**

по-перше, *спрощення й прискорення митних процедур*, зменшення впливу людського фактора на процес і результат митного оформлення товарів, наближення процедур митного контролю та їх оформлення відповідно до європейських стандартів;

по-друге, *підвищення рівня ефективності протидії митним правопорушенням*, посилення ролі пост-аудиту.

Положення Кодексу приведено у відповідність із нормами:

- Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур;
- Конвенції про спільну транзитну процедуру;
- Конвенції про тимчасове ввезення;
- Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами;
- Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів.

Крім того, у національне законодавство імплементовано Рамкові стандарти безпеки Всесвітньої митної організації.

